

HET BLAD VOOR DE RASHONDENLIEFHEBBER

de HONDEN WERELD

JAARGANG 56 • NUMMER 11

f7,95/€3,61 • 2001

De Västgötaskets: allround 'wolfje'

Overlegvergadering
Raad van Beheer

18e Show Leiden
ontzettend succes

Jachtspaniels (2)
Centraal fokbeleid in de praktijk

DE VÄSTGÖTASPETS

TEKST: JOS DEKKER FOTO'S: ALICE VAN KEMPEN

DE SPETS, ZOALS DE VÄSTGÖTASPETS DOOR DE KENNERS WORDT GENOEMD, IS EEN SPITSACHTIGE OPTIMA FORMA; MIDDELMATIG GROOT, SPITSE SNUIT, VRIJ KLEINE STAANDE OREN EN SOMS MET EEN KRULSTAART. AAN DIT RASTYPE HEEFT HIJ DAN OOK ZIJN VOORTBESTAAN TE DANKEN. MENSEN DIE VOOR HET EERST DEZE KLEINE PERPETUUM MOBILE OP POOTJES ZIEN, DENKEN AL SNEL AAN EEN WOLFJE. HEBBEN DE MENSEN IETS MEER KYNOLOGISCHE KENNIS DAN WORDT AAN DE CORGI GEDACHT. PROBEERT DE EIGENAAR BELANGSTELLENDEN TE VERTELLEN WAT VOOR 'MERK' DE VÄSTGÖTASPETS (WESTJEUTASPETS) IS, KAN MEN EEN TWIJFELENDE BESCHULDIGING VAN EEN SPRAAKGEBREK NIET AAN ONBEGRIIP WIJTEN. DE NAAM IS ONUITSPREEKBAAR, HET HONDJE ONUITPUTTELIJK, ONVERGETELIJK EN ONBETAALBAAR.

ALGEMENE HISTORIE

Veel kynologen zijn overtuigd dat de Spets al bestaat sinds de tijd van de Vikingen. Hieruit probeert men ook een eventuele verwantschap met de Corgi te verklaren, hun 'dubbelganger' in werk en uiterlijk. In de 10e eeuw plunderden de Vikingen o.a. de kuststreken van Wales. Uit angst voor de oprukkende Saksen zijn de Welshmen wellicht een Verbond aangegaan, met als gevolg een langdurig en intensief contact met de Noordelingen. Mocht dit inderdaad zo zijn, dan is uitwisseling van honden niet onmogelijk geweest. Een verklaring voor de eventuele verwantschap tussen de Corgi en de Spets? De bekende kynoloog C. Hubbard schrijft in zijn boek "Working Dogs of the World" dat de Vikingen kleine herders meenamen naar Engeland, waar de Corgi van af zou stammen. Ook deze hypothese is niet geheel af te wijzen. Zeker weten zullen we het nooit.

HISTORIE ZWEDEN

Door omvormingen in de landbouw in Zweden in de jaren voor de Tweede Wereldoorlog, dreigde de Västgötaspets te verdwijnen, omdat kort gezegd: er geen werk meer was voor deze hondjes. Een discussie begin jaren 40 over o.a. het oertype van de Scandinavische Spitsen, is de redding voor de Västgötaspets geweest. Bij graaf Björn von Rosen, een deelnemer aan dit gebeuren, kwam een vage jeugtherinnering aan kleine grijze herdertjes naar boven. Nieuwsgierigheid zette hem er toe aan in 1942 een advertentie in de provinciale krant van Skaraborg te plaatsen. Daarin vroeg hij om informatie over; "kleine grijze, op een Spits lijkende drijvershond met stubby (korte staart), een jeugtherinnering uit de provincie Västergötland". De belangrijkste reactie kwam van Karl-Gustaf Zetterstén, rector aan de volkshogeschool in Vara. Hij herinnerde zich deze hondjes nog duidelijk. Veel van zijn leerlingen wisten niet beter dan dat deze hondjes altijd al aanwezig waren op de boerderijen. De 'raszuiverheid' van deze herdertjes was het gevolg van hun bruikbare eigenschappen. In het conserveren van deze eigenschappen bleken de landbouwers van Västergötland goed geslaagd te zijn. In de zomer van 1942 fietsten beide heren op de vlakte van Vara de boerderijen af, een slingerend spoor volgend van mondelinge en schriftelijke reacties. Veel

aangeprezen exemplaren bleken helaas behoorlijk wat vreemd bloed te hebben. In 1942 werd een bezoek bij boer Andersson op de "Nils Ershoeve" werd echter een aangenaam hoogtepunt. Daar stond ze, een perfecte kleine grijze veedrijver, met stubby; de 12 jarige 'Topsy'. Weliswaar te oud voor de fok, maar een uitstekend model voor het voorst (begeleid met foto's gemaakt in die zomer) aan de Svenska Kennelklubben om de Västgötaspets te erkennen. Via nakomelingen, her en der verspreid over de vlakte van Västergötland, Topsy toch voor de fok van waarde gebleken. Door de snelle inschrijving van de Västgötaspets in de Svenska Kennelklubben kon in de herfst van 1942 de voorgeselecteerde honden met eigen gratis reis aangeboden worden naar de tentoonstelling van Göteborg. Zes honden kwamen hierop af, inclusief Topsy. Helaas maar één reu, de toekomstige stamhouder "Mopsen". Hij was veel groter dan de vijf teven, had een langere vacht, spitsere staart en was nog cryptorchiide ook; misschien dus niet de beste, maar wel de enige reu. Een jaar later, in 1943, werd de Västgötaspets erkend. In eerste instantie was men niet geïnteresseerd in meer dan één kleur, maar meer van andere kleuren dan grijs, waardoor een rode teef (één van de vijf) niet in aanmerking kwam (is een gemiste kans?). Onder druk van Zetterstén zag men begin jaren 50 af van de eisen aan de kleur. Het bleef alleen de grijze kleur toe te staan. Gezien het kleine aantal fokdieren stond uit dit punt gelijk aan het kind met het badwater weggooien. Het besluit van Karl-Gustaf Zetterstén (bekend fokker van Schotse Terriers) om actief fokker te worden van de Västgötaspets (kennel Borghällas) is van groot belang voor het ras geweest. Hiernaast ging hij honden zoeken naar dat kleine grijze herdertje met als resultaat nog meer typische exemplaren waarvan het Zetterstén lukte enkele over te nemen. In 1943 werd de toonaangevende hond voor de fokkerij geboren uit Tyra (één van zijn nieuwe vacht) en Pelle (zoon van Mopsen en een dochter van één van de eerder gevonden 5 teven van Borghällas Ajo, weliswaar met erg lichte ogen en vlezige kaken maar met de juist nog belangrijker: rechte poten! Kijkt men naar zijn ouders dan kan de gedachte opkomen dat de Västgötaspets niet worden genegeerd. Hijzelf stond overigens beduidend lager op de lijst van fokkers en doet meer aan een kruising tussen de Cardigan en Pembroke denken. Eind jaren 50 waren er inmiddels voldoende fokkers en pups. De interesse was echt. De lage inschrijvingen op shows stimuleerde de populariteit niet. Een groot deel van de jaren 50 ging de Spets gebukt onder onbekendheid. Door meer inschrijvingen op shows in de jaren 60, steeg de belangstelling echter weer. De eerste Best in Show in 1962 was een Västgötaspets. In de jaren 70 deden de bekende

goed, met in 1976 de oprichting van een eigen rasvereniging "Västgötasketersringen" als resultaat.

HISTORIE NEDERLAND

Na de tijd van de Vikingen zette de eerste Spets in 1974 poot aan wal in Engeland; 'Snäckans Kickan'. Drie jaar later nam de Zweedse Nina Swaab (Västgötagården) de eerste twee Spetsen, Elof en Scarlet mee naar Nederland. In november 1978 werden ze de ouders van het eerste Nederlandse nestje. Hierna bleef het enige tijd stil. Met de import van 'Valkyrians Frigga' in 1983 door mevrouw v. Koeverden-Hudig zette de Spets definitief poot in Hollandse aarde. In 1988 kreeg zij het eerste nest sinds 1983 van de inmiddels geïmporteerde 'Lill Ulv Bror Baldur'. Vanaf toen ging het steeds beter met de Spets in Nederland en mogen we thans spreken over een bestand van een kleine 300 stuks. Jaarlijks worden er zo'n 2 á 3 nesten geboren.

GEBRUIK, WERK EN GEDRAG

Als allround boerderijhond was hij waakhond, ongedierteverdelger en hoeder van het rundvee. Hun weinig subtiele manier van hoeden maakte ze minder geschikt voor schapen.

Als men de Spets aan het werk ziet is hun geschiktheid als gezelschapshond en de zachtheid waarmee veel Spetsen met kinderen omgaan opmerkelijk. In Zweden werken er enkele Spetsen in het leger als speur- en reddingshond. Twee Nederlandse reuen zijn zelfs in het bezit van een zweetdiploma en staan bij de vereniging 'het Reewild' te boek als officiële nazoekhonden. In Groot-Brittannië worden ze zo nu en dan gebruikt bij het apporteren van wild en als diensthond. Daarnaast kan het een prettige showhond zijn (ze vinden

het niet allemaal even leuk). Spetsen zijn snel, lenig en atletisch en scoren derhalve meer dan gemiddeld bij G&G, flyball en behendigheid. Een taaie vurige werker met een grote werklust. Naast deze veelzijdige lijst blijft een Spets een onovertreffbare huisgenoot! Hun hoge intelligentie, gecombineerd met een grote 'will to please' hoeft de opvoeding niet al te problematisch te maken. Ze leren makkelijk, dat geldt zowel voor de gewenste als de minder gewenste zaken. Daarnaast zijn ze zeer creatief in het vinden van eigen vermaak (helaas niet altijd tot ons vermaak). Door hun neiging alles te regelen is het belangrijk duidelijk grenzen te stellen. Deze grenzen moeten in Spetsen ogen zo nu en dan getest worden op de serieusheid van de baas maar ze laten zich zonder al teveel problemen weer tot de orde roepen. In de opvoeding is consequentie noodzakelijk maar een harde aanpak is funest; lichamelijk zijn ze bikkelhard maar ze hebben een tere ziel, zijn gevoelig voor een barse stem en negeren. Een Spets is een vriendelijke, vrolijke hond, attent, aartsnieuwsgierig, waaks en zeer bewust van zichzelf met een grote behoefte aan bewegingsvrijheid. Tegenover soortgenoten en andere dieren verdraagzaam, ten opzichte van vreemden vriendelijk gereserveerd tot onverschillig. Betast worden door een vreemde is voor veel Spetsen een vorm van ongewenste intimiteit. Ondanks het van jongs af aan oefenen, zullen velen betasten nooit echt leuk vinden. Sommige neigen helaas naar schuwheid.

Tijdens de socialisatie is het belangrijk ze niet te overspoelen met een overdaad aan indrukken. Door hun alertheid krijgen ze in nieuwe situaties al snel teveel te verwerken. Hun reactie hierop kan variëren van onzekerheid, zich terugtrekken tot schuw gedrag. Overdaad schaadt! Door hun gedrevenheid kan het gewenst zijn ze van tijd tot tijd in te tomen want ze gaan door tot ze er bij neervallen, zolang ze maar mogen werken of op een andere manier

lol maken. Bij warm weer is het belangrijk dat u tijdig stopt, uw Spets zal het niet snel doen!

Als rechtgeaarde veedrijver happen ze graag in enkels. Raadzaam is dit vroeg af te leren. Opvallend is dat ze alles met de neus aan moeten tippen. Wat hen betreft komt alles wat om te duwen is niet meer overeen. Spits-achtigen blaffen graag, hetgeen kan ontaarden in nodeloos gefef. Overmatig geblaf is overigens met wat volharding goed in te dammen. Naast actie is een dagje rustig aan geen probleem mits in nabijheid van baas/familie want hier hebben ze hun hart en ziel aan gegeven.

VACHTVERZORGING

De vacht is makkelijk te verzorgen, een borstel er doorheen en ze zien er weer tip-top uit. Buiten de normale vachtwissel-periode verliezen ze vrijwel geen haren. Tijdens deze rui wordt uw woning volledig bedekt met een Perzisch tapijt van Spetsenhaar. De rui kan worden versneld door in deze periode de haren niet alleen met de borstel te lijf te gaan maar ook met de hand de vacht te plukken.

GEZONDHEID

Ondanks de zeer smalle genenpoel leven ze opvallend lang en gezond. Spetsen kunnen oud worden, 13 tot 17 jaar of meer is geen uitzondering. Buiten de entingen en ontwormingskuren zal uw dierenarts niet erg rijk van u worden. Dit betekent niet dat er zich nooit problemen voordoen. Net als bij alle honden (ras of niet) komen alle afwijkingen voor maar gelukkig is er niet een, door een opvallend hoge frequentie, als probleem aan te merken. Door de aangeboren kortstaartigheid treft men allerlei staartsoorten en lengtes aan. Afwijkingen ten opzichte van de standaard waren in de begintijd: kromme voorpoten, steile overbouwde achterhand, teveel wit, te iel, kleine hoofdjes en te lange lichamen. Al deze afwijkingen van het ideaal komen nog voor. Daarnaast zien we af en toe blauwe ogen, blue-merle, teveel wit tot geheel wit en soms een fluf, Spetsen met een Corgi-achtig uiterlijk door te korte benen en hoe kan het anders met een cryptorchide stamvader, nog steeds problemen met het aantal testikels. Ook komt het regelmatig voor dat het gebit een of meerdere premolaren mist. Overigens bestaat hun gebit uit opvallend grote en krachtige elementen.

VERENIGING

Sinds kort heeft de Spets haar eigen rasvereniging. Op 2 november 2000 erkende de Raad van Beheer de "Västgötaspets Vereniging Nederland". Na jarenlang onderdak te hebben gevonden bij "Scandia", vereniging voor fokkers en liefhebbers van Scandinavische hondenrassen, zijn de Spetseneigenaren vol enthousiasme een eigen vereniging begonnen. Hopenlijk zullen ze met de rastypische verdraagzaamheid in een gezond en lang bestaan de belangen van deze grote potentie op korte pootjes mogen behartigen. Aan de Västgötaspets zal het niet liggen. Meer informatie over de "Västgötaspets Vereniging Nederland" en/of u hoe lid kunt worden is te vinden op de website: www.vastgotaspets-vereniging.nl of bij het secretariaat: dhr. E. Gijlstra, tel: 026-3641038; e-mail vastgotaspets@worldmail.nl. Pupinformatie mw. H. van Esch-Molanus; tel: 0570-592003

KORTE INTERPRETATIE VAN DE RASSTANDAARD

Het algemene beeld, gedrag en temperament beschrijft dit opvallend stoere werkhondje zonder onnodige franje. Door af en toe een vergelijk met de Welsh Corgi Pembroke te maken kunnen sommige onderdelen uit de standaard beter worden gevisualiseerd. Met het expliciet vermelden van de hoogte-lengte verhoudingen wordt wellicht gepoogd de ontwikkeling die de Welsh Corgi Pembroke heeft doorlopen te voorkomen. In de jaren 20-30 van de vorige eeuw kon men bij de Pembroke nog spreken van een kortbenige hond met ongeveer een hoogte-lengte verhouding van 2:3. Nu spreekt de Pembroke-standaard over een laagbenige hond (de eerste standaard uit 1928 vermeldt bij de benen dat deze kort moeten zijn). Dit wezenlijk verschil komt duidelijk naar voren als men beiden silhouetten vergelijkt. De hoogte-lengte verhouding is belangrijk voor een typisch Spetsentotaalbeeld.

Bij het hoofd wordt er duidelijk een spitsachtige hoofd geëist: droog, wigvormig, duidelijke stop, de lippen goed aangesloten met middelgrote, puntige rechtopstaande oren. Wat dit laatste betreft vindt men een verhelderend verschil met zijn Engelse "dubbelganger". Bij de Pembroke dient een lijn vanaf de neuspunt doorgetrokken door het oog in de punt van het oor of dicht daarbij te eindigen waardoor er een denkbeeldige bijna gelijkbenige driehoek ontstaat tussen oorpunten en neus. De ooraanzet wordt hierdoor lager en de oordracht wijder dan het duidelijk vermelde, niet te laag aangezet rechtopstaand oor van de Spets welke bovendien puntig is, is ongewenst bij de Pembroke.

Een rechte goed bespierde rug is van belang voor het werken met vee. Een bolle of holle bovenbelijning zou de rug zwak maken en daardoor de snelle, felle acceleraties vanuit de korte krachtige lendenen in samenwerking met de voor- en achterhandconstructie niet kunnen verwerken.

DE RASSTANDAARD

Algemeen beeld: Kleine, krachtige, onbevreesde kortbenige hond.

- Verschijning en expressie: Waakzaam, alert en energiek.
- Belangrijke verhoudingen: Hoogte-lengteverhouding; ongeveer 2:3
- Gedrag en temperament: Waakzaam, energiek, onbevreesd en alert.
- Hoofd: Schedel: Tamelijk lang, droog en met een vrijwel vlakke schedel. Van boven gezien een gelijke wigvorm van schedel tot neuspunt. Duidelijke stop. Aangezicht: Neuspigment gitzwart. Voorsnuit van opzij gezien tamelijk vierkant, iets korter dan de schedel.
- Lippen: Strak sluitend.
- Kaak/gebit: Perfect regelmatig schaargebit met rechte en goed ontwikkelde tanden.
- Ogen: Middelgroot, ovaal, donkerbruin.
- Oren: Middelgroot, puntig, rechtopstaand, oor stevig van basis tot oorpunt. Glad behaard en beweeglijk. Niet te laag aangezet.
- Hals: Lang en krachtig bespied met goede welving.
- Lichaam: Bovenbelijning: Rechte rug, goed bespied met korte krachtige lendenen.
- Croupe: Breed en licht hellend.
- Borst: Lang, met goede diepte. Goede ribwelving. Van voren gezien: borst ovaal, van opzij

elliptisch. Ribben reiken tot 2/5 van de lengte van de voorbenen. Van opzij gezien ligt het diepste punt van de borst direct achter de achterzijde van de voorbenen.

- Onderbelijning en buik: Buik licht opgetrokken.
- Staart: Twee staarttypen: lang of natuurlijke kortstaart. In beide gevallen zijn alle variaties hierop toegestaan.
- Voorhand: Schouder: Lang en goed teruggelegen.
- Opperarm: Iets korter dan de schouder en geplaatst in dezelfde hoek. Opperarm goed aangesloten tegen de ribben, maar toch zeer beweeglijk. Benen: Van voor gezien licht gebogen, net voldoende voor volledige bewegingsvrijheid t.o.v. het ondergedeelte van de borst.
- Polsen: Elastisch.
- Benen: Goed bot.
- Achterhand: Achterbenen: Knie en sprong goed gehoekt.
- Dijen: Krachtig bespied.
- Benen: Van achter gezien parallel.
- Onderdij: Iets langer dan de afstand van sprong tot de grond.
- Voeten: Middelgroot, kort, ovaal, recht naar voren gericht met sterke zolen, en goed gewelfd.
- Gangwerk: Harmonisch, met goede stuwung.

- Vacht: Middellang, harde en goed gesloten bovenvacht. Ondervacht: zacht en wollig. Kort op de voorkant van de benen, iets langer aan hals, borst en achterzijde benen.
- Kleur: Gewenste kleuren zijn grijs, grijs-bruin, grijs-geel of rood-bruin met donkere haren op de rug, hals en zijkant van het lichaam. Lichter haar in dezelfde kleur als bovengenoemd op snuit, keel, borst, buik, billen, voeten en hakken. Lichtere aftekening op schouders, het zogenaamde harnas, gewenst. Wit is toegestaan in de vorm van een smalle bles, halsvlek of geringe 'halsband'. Witte aftekening zijn toegestaan op voor- en achterbenen en op de borst.
- Hoogte en gewicht: Schofthoogte: Ideale schofthoogte reuen: 33 cm. Ideale schofthoogte teven: 31 cm. 1 1/2 cm Afwijking naar boven of onderen is toegestaan.
- Gewicht: Tussen de 9 en 14 kilo.
- Fouten: Elke afwijking van de voorgaande punten moet als fout worden gezien en de zwaarte, waarmee de fout aangerekend wordt, moet in verhouding staan tot zijn ernst.

N.B.: Reuen moeten twee normaal ontwikkelde, volledig in het scrotum ingedaalde testikels hebben.

De aangegeven borstdiepte van 2/5 van de voorbeenlengte is wederom belangrijk bij voorkomen van een eventuele afdwaling naar laaggesteldheid. De ligging van het diepste punt direct achter de voorbenen is belangrijk voor de voorhandconstructie en van invloed op de ligging van het zwaartepunt, essentieel voor de wendbaarheid in zijn werken met het vee.

De ovale borst behoedt voor een te ronde ribwelving (tonvormig). Hoewel de standaard bij zijn Britse neefje eveneens spreekt over goed gewelfde ribben zijn de ribben bij de Spets minder gewelfd. Dit verschil wordt veroorzaakt door, de voor de Pembroke, vereiste brede en diepe borstkas. Beide hebben goed gewelfde ribben maar met een andere vorm als resultaat. De elliptische vorm van opzij streeft een zekere welving na ter voorkoming van te vlakke ribben.

Als de standaard spreekt over goede hoekingen in de achterhand dan moet dit wel in het licht worden gezien van een Spitsachtige waartoe de Västgötaspets behoort. De diepte van de hoeking zal ten gevolge hiervan middelmatig zijn en geenszins de overdrijving kennen van een Duitse Herder en ook in vergelijking tot de Dashond minder geprononceerd zijn.

Door het coupeverbod in Zweden is de staardracht nog niet nader bepaald. Momenteel is elke variatie op een lange of natuurlijke kortstaart toegestaan. Hierdoor komt er een eindeloos aantal staardrachten voor. Klein 'onvoorzien' dilemma zijn de halflange staarten; tot welke categorie behoren ze en wat er mee te doen bij een keuring? Objectief bekeken is het geen echte lang- en geen echte kortstaart..... Gelukkig zijn volgens de standaard alle variaties op beide toegestaan zodat ieder voor zich kan bepalen wat zijn of haar ideale Spetsenstaart is.

De geëiste hardheid van de vacht maak het tenue van een werkhond. Een te lange vacht (fluf) is al snel zachter en werd om praktische redenen geweerd.

Het klimaat was niet ideaal voor een tekort aan ondervacht, daarbij is een dergelijke vacht te bewerkelijk voor op de boerderij en dus uitermate onpraktisch. De vachtkleur en haar patroon is niet uniek maar past perfect bij de sobere stoere werkhond wie de Spets feitelijk is.

(deze Nederlandse vertaling van de FCI standaard nummer 14/ 25-11-1999, is goedgekeurd door de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland op 20-08-2001. Vertaling Jos Dekker)

